Gemeente Haarlem

Informatienota

Onderwerp Evaluatierapport beleidsplan Schulddienstverlening 'Stevig op eigen benen'	
Nummer	2019/770668
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	3.3 Schuld
Afdeling	SMSR
Auteur	Molenaar, M.
Telefoonnummer	023-5113368
Email	mmolenaar@haarlem.nl
Kernboodschap	Het beleidsplan Schulddienstverlening 2016-2019 'Stevig op eigen benen' is nu, in het laatste jaar van de beleidsperiode, geëvalueerd. Een periode die zich kenmerkte door tal van nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de toegang tot schuldhulpverlening. Daarnaast resteerde er een aanbeveling van de Rekenkamercommissie (RKC) om het bestaande beleid gericht op de toegang tot schulddienstverlening te evalueren alvorens nieuw beleid op te stellen. De conclusie is dat het beleid Schulddienstverlening ten aanzien van het verbreden van de toegang en het verlagen van drempels effectief is. Er is daadwerkelijk sprake van een open deur en er zijn geen uitsluitingsgronden. In het bereiken van inwoners met schulden zijn in de communicatie al belangrijke stappen gezet en met het project Vroegsignalering schulden hoopt de gemeente eerder en sneller inwoners te kunnen ondersteunen en waar nodig te ontzorgen. Daarbij beoordeelt de klant de dienstverlening met een ruim voldoende tot goed.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Samenleving. Met deze informatienota wordt RKC-aanbeveling 2016/196450 afgedaan.
Relevante eerdere besluiten	- RKC-onderzoek Wachttijden in de schulddienstverlening (2015/402097) vastgesteld in de raadsvergadering op 25 oktober 2015. - Advies van RKC om toezegging evaluatie schuldhulpverlening (2016/196450) niet af te doen in de commissie Samenleving van 30 maart 2017. - Beleidsplan Schulddienstverlening 2016-2019 'Stevig op eigen benen' (2016/191640) vastgesteld in de raadsvergadering op 26 mei 2016. - Vaststellen beleidsregels schulddienstverlening Haarlem (2016/458855) vastgesteld in de vergadering van B&W op 13 december 2016. - Eindrapportage 'Goede Gieren' (2016/568424) besproken in de commissie Samenleving van 30 maart 2017. - Voortgangsrapportage en actieplan schulddienstverlening (2017/279549) besproken in de commissie Samenleving van 14 september 2017.

	- Vaststellen aanpak jongeren met problematische schulden (NewFuture) (2017/279498) besproken in de commissie Samenleving van 14 september 2017. - Resultaten klanttevredenheidsonderzoek WI en SMSR Haarlem 2018/19 (2019/327287) ter kennisgeving aangenomen in de commissie Samenleving op 6 juni 2019. - Evaluatierapport Budgetondersteuning op Maat loont (2019/146199) besproken in de commissie Samenleving van 6 juni 2019.
Besluit College d.d. 29 oktober 2019	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding
In 2015 heeft het onderzoek van de Rekenkamercommissie (RKC) 'Wachttijden in de schulddienstverlening' plaatsgevonden. In het rapport 'Voorkomen van wachttijden in de schulddienstverlening' heeft de RKC een aantal aanbevelingen gedaan. De eerste aanbeveling uit het rapport werd door de raad als volgt overgenomen (2016/196450):
'*De raad draagt het college op om opnieuw te valideren wat het politieke draagvlak is en de acceptabele lange-termijn effecten voor de huidige toegangscriteria en dit mee te nemen in de evaluatie schuldhulpverlening die is gepland voor 2015*.'
Bij deze aanbeveling in het rapport van de RKC staat beschreven:
'Een aandachtspunt hierin is of het gewenst is om aanvullende op de bij wet bepaalde uitsluitingsgronden (fraude en recidive) ook voor andere uitsluitingsgronden (eigen woning bezit, betwiste schulden, niet beschikken over inkomen) te hanteren, waardoor de wettelijk voorgeschreven brede toegankelijkheid tot de hulpverlening onvoldoende uit de verf komt.'

In het beleidsplan 'Stevig op eigen benen 2016-2019' en de hieraan gekoppelde beleidsregels is geen sprake meer van toegangscriteria of uitsluitingsgronden voor klanten die geen inkomen hebben, schulden betwisten en/of een eigen woning bezitten. Met het volledig evalueren van het huidige beleid is ook expliciet beschreven hoe in deze beleidsperiode met deze doelgroepen is omgegaan (hoofdstuk 4.2 van de evaluatie). De conceptvaluatie is onlangs met de RKC gedeeld en de RKC is van mening dat bovengenoemde aanbeveling uit het rapport 'Voorkomen van wachtlijsten in de schulddienstverlening' is overgenomen en tot uitvoering is gebracht. Daarmee wordt met de informatienota deze aanbeveling (2016/196450) afgedaan.

2. Kernboodschap
Het beleidsplan Schulddienstverlening 2016-2019 'Stevig op eigen benen' is nu, in het laatste jaar van de beleidsperiode, geëvalueerd. Een periode die zich kenmerkte door tal van nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de toegang tot schuldhulpverlening. Daarnaast resteerde er een aanbeveling van de Rekenkamercommissie (RKC) om het bestaande beleid gericht op de toegang tot schulddienstverlening te evalueren alvorens nieuw beleid op te stellen.
De conclusie is dat het beleid Schulddienstverlening ten aanzien van het verbreden van de toegang en het verlagen van drempels effectief is. Er is daadwerkelijk sprake van een open deur en er zijn geen uitsluitingsgronden. In het bereiken van inwoners met schulden zijn in de communicatie al belangrijke stappen gezet en met het project Vroegsignalering schulden hoopt de gemeente eerder en sneller inwoners te kunnen ondersteunen en waar nodig te ontzorgen. Daarbij beoordeelt de klant de dienstverlening met een ruim voldoende tot goed.

De gemeente heeft als leidend principe dat gewerkt wordt vanuit gezond verstand en dat wordt uitgegaan van de leefwereld van de klant. De uitgangspunten van het beleid van 2016-2019 zijn verweven in de denk- en werkwijze van het team Schulddienstverlening:

De klant is en blijft verantwoordelijk voor zijn financiële probleem.
Het uitgangspunt is dat de klanten in schulddienstverlening verantwoordelijk zijn en blijven voor hun financiële problemen. De klant is regisseur, maar als er sprake is van geldzorgen en/of schulden is er ook sprake van stress. Stress heeft invloed op concentratie en daarmee op het doenvermogen van de mens. Bij problematische schulden is het van groot belang dat de gemeente de klant in de regie weet te ondersteunen.

De inzet van schulddienstverlening draagt bij aan participatie in de maatschappij.
Het bieden van oplossingen voor de schuldenproblematiek draagt bij aan het wegnemen van belemmeringen om te kunnen participeren in de samenleving. Ook hier heeft het wegnemen van stress positieve invloed op het doenvermogen en daarmee het participeren. Belangrijk is om rust te creëren op het gebied van schulden om vervolgens aan re-integratie en participatie te kunnen werken.

Schulddienstverlening past in integrale hulpverlening aan de klant.
Aan elk sociaal wijkteam is een vaste consulent Schulddienstverlening verbonden. Daarnaast is er een intensieve samenwerking met partners in de stad als Humanitas en Schuldhulpmaatje om op een laagdrempelige manier op diverse plekken in de stad of thuis hulp te bieden.

Geen wachtlijsten, iedereen wordt direct geholpen.
Dit is van toepassing op inwoners die zich, op welke manier dan ook, melden met geldzorgen. Iedereen heeft recht op hulp en ondersteuning en wordt snel, veelal in de wijk of thuis gesproken om de hulpvraag goed vast te stellen. De toegang tot schulddienstverlening kenmerkt zich door een open deur zonder drempel. Alle eerder aanbevelingen van de RKC zijn verwerkt in het huidige beleidsplan en de daaraan gekoppelde beleidsregels.

De mensen in crisissituaties waarbij sprake is van dreigende afsluiting van de nutsvoorzieningen en/of huisuitzetting, worden prioritair – uiterlijk binnen drie dagen – geholpen.
Klanten worden met prioriteit – binnen drie dagen – geholpen. Tijdens het crisisgesprek wordt klanten met een problematische schuldsituatie geadviseerd direct een aanvraag voor schulddienstverlening in te dienen. Door de betere afspraken met de woningbouwcorporaties en het vroegtijdig ingrijpen op basis van het convenant Preventie Huis Uitzettingen, is het aantal crisisaanmeldingen gedaald. Er worden sinds 2015 *geen* gezinnen met kinderen meer uitgezet.

3. Consequenties
Het nieuw op te stellen beleid 2020-2023 zal voor een groot deel een voortzetting zijn van het huidige beleid. Dat wat goed gaat moet worden behouden en als de impact van een bepaald onderdeel van de dienstverlening hoog is, moet dat benadrukt worden.

4. Vervolg
Met het opstellen van de evaluatie is reeds een aantal denkrichtingen en acties benoemd voor het nieuw op te stellen beleid.

- Mogelijkheden voor de consulenten onderzoeken om sneller tot een passend plan van aanpak te komen.
- Eerder starten met Budgetondersteuning op Maat.
- Op welke wijze is de Wet schuldsanering natuurlijke personen sneller toe te passen.
- Mogelijke aansluiting bij de schuldencoalitie Amsterdam voor betere en efficiëntere afspraken met schuldeisers.
- Mogelijke aansluiting bij Schuldenlab NL waardoor overeenkomsten gesloten kunnen worden met partners als banken en verzekeraars om een maatschappelijk bijdrage te doen in het 023 Steunfonds en het NewFuture fonds.
- Verder invulling geven aan de vertaling van het 'Actieplan LVB (licht verstandelijke beperking), schulden en werk' omdat mensen met een licht verstandelijke beperking vaker in de schulden belanden en een andere vorm van begeleiding nodig hebben.
- Met de pilot Vroegsignalering schulden een eerste invulling geven aan de nieuwe taakstelling vroegsignalering die met de introductie van de vernieuwde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening per 1 januari 2021 ingaat.

Na de zomer 2020 wordt het beleidsplan Integrale schuldhulpverlening 2020-2023 ter advisering voorgelegd aan de gemeenteraad.

5. Bijlage
Bijlage 1: Evaluatierapport Schulddienstverlening 'Stevig op eigen benen'